Hollandschen

RUYKER,

GEPLUKT,

Door

LICHT-HART

EN

SWAAR-HOOFD.

Tot AMSTERDAM;

By IACOB de HOOFT-BREKER, woonende op de Kolk, 1653.

HOLLANDSCHEN RUYKER.

GEPLUKT DOOR

Licht-hart en Swaar-hoofd.

Licht-hart.

WEl Liefhebber/ staat gy u soo wat in 't sonnetjen en bakerd/ wat hebt gy der ons nu van?

Swaar-hoofd.

Wat souden wy daar van hebben/ hoe langer hoe slechter: Ik geve het op/ het mag rollen soo 't wil/ wy konnen het niet helpen.

Licht-hart.

Myn beste maat/ gy hebt geen goe luym/ den Engelsman moet u weer een slag-veer ontogen hebben.

Swaer-hooft.

Gy sult niet meer eerst raan/ daar synder my korts soo veel uyt de wieken getrokken/ het moest niet veel meer beuren/ of het soude my wel gaan/ even als men dien hoogen vlieger uyt schilderd.

Licht-hart.

Wat een praat/ daar is noch voorland: Het is al wonder dat men der geen meer los in 't hol siet neder komen.

Swaar-hoofd.

Ik vrees dat'er veel onder weeg zyn; hoe kan het anders wesen/ de luyden konnen dese oronkanen niet af ryden/ het werd immers al genomen wat'er voor de wal komt/ soo dit noch wat blyft dueren/ daar sal noch soo meenig eerlyk man voor Mey met de Utrechtsche schuyt verhuisen moeten/ en die nu noch soo de schade niet en voelen/ alsoo haar rykdommen bestaan in landeryen en rente-brieven/ die sullen hier na

haar beurd hebben. Siet gy nu niet / hoe dat het ſpit inde as leyd: Als ik u dit plag te gemoet te voeren / ſoo was 't altijd / gy ſyt een quade vroetmoer, gy ſorgd op een nacht tot grys wordens toe: Is het nu niet wel geklaard / daar leyt het aan de wal / helpt het daar nu eens af.

Licht-hart.

Wel kijft op my niet / ik kan het niet beteren / het is waar / ik heb verſcheyde reyſen / u ſwaar-hoofdicheyd tegen geſproken / wie ſoude gedacht hebben / dat men het hier ſoo ſlecht ſou laten leggen.

Swaar-hoofd.

Heb ik het u niet genoeg geſeyd ende aan geweſen / dat / en dat; let'er op / ſoo ſal het ons gaan / wy ſullen het hachje quijt weſen / eer men daar om denkt;

Licht-hart.

Ik beken ſchuld / en wil gaarne belijden / dat gy dit doen wat dieper in geſien hebt: Hebt gy oyt pertinent verhaal gehad / hoe dat ſich het laaſte ſlaan heeft toe gedragen.

Swaar-hoofd.

Het iſſer ſoo ſlordig gemaakt / ik mag'er niet na vernemen / ik hoorden'er tegens myn dank genoeg af: Ik vrees dat ik door onſteltenis eens een koorts op 't lijf ſal krijgen. Doen wy ſ' maandaags geen goede tyding kregen / ſeyde ik u wel / onſe varkens loopen in het koren: De lucht was'er ſwaarmoedig van / even als of de ſon / ons anxtig Lands-bederf / niet als door een nevel had konnen aanſchouwen; ik wil u dat wel ſeggen / Gerrit buer / doen de waarheid wat voor den dag quam / dat my in drie dagen het eten niet ſmaakten.

Lichthart.

Het en iſſer ook ſoo groot niet / als ſommige wel riepen / met het verlieſen van de ſchepen / ik liet driemaal na malkanderen de kourant halen / die accordeerde met het wekelijke nieus / en noch andere aparte gedrukte brieven.

Swaerhoofd.

Wel mijn lieven Koch-ſteker / quakſalvers brieven en alle

die

die snorrepijpen die gy daar noemt/ sijn eben loof waardig/ het sneeut hier logens/ dat men daar tot de enkels toe deur treed/men laat dat soo syn gang gaan/om dat de ruwste Inwoonders daar door gestreeld werden/ het forse graau versadigd van het versierde me-loopend nieus/ blijd sich ter stal/ en werd door dien toom het hollen benomen.

Licht-hart.

Wat voor gelijkenisse/ kouranten en quaksalvers brieven even hoog te stellen/ gy maakt'er wat af: Hoe leyt het dan by u/sijn wy soo veel schepen quijt/en zyn daar weer soo veel Capiteynen die het slecht hebben af gemaakt;

Swaar-hoofd.

Soo schrobberachtig/ en soo eer en eed-vergeten schelms/ als het kan bedacht werden/ daar en sijn geen duytsche namen om de leelijkheyd/ van dit alder flordigste en t' land-bederfelijkste perbaard loopen en weg boegseeren/ uyt te drukken: Soo den avond ons niet had te baat gekomen/ den Engelsman sou met de meeste schepen deur gegaan hebben/ sonder veel moeiten; nu syn wy ontrent r och met de vierde part vry geraakt: Ik wil der mijn hals voor te pand stellen/ soo dertig geresolveerde Capiteynen/ yder met een goed schip/ van ses en dertig of veertig stukken/ bemand met honderd en t' achtig ofte twee honderd mannen/ niet tien maal meer schade aan de Engelsche vloot souden doen/als nu onse gantsche macht/ bestaande in honderd seylen/ heeft gedaan/ ende niet half soo veel schepen verliesen/ als wy nu syn quyt geworden: Ik houde het daar voor/dat de Engelsche selfs verwonderd staan/ over sulken schandigen doen van de onse: Wie heeft syn leven yets bedroefder gehoord: Ik soude my schamen voor de wereld/ dat ik sulke flinken tot Capiteynen had helpen maken: Soo wy geen luyden gebruyken die eere te verliesen hebben/ welkers trou beproefd is/ soo equiperen wy de schepen maar voor den Engelsman/ om dat hy daar de wereld mede sal dwingen.

Licht-hart.

Gy segd al van beproefde luy/ hoe kan mense soo beproebē sy doen haer voor als een Heemskerk of een ander die gedenk-teekenen in de Kerk hebben/ men hoopt dat sy het wel maken sullen/ sy beloven groote dingen?

Swaar-hoofd.

Was het met schoon voor-doen upt te rechten/ en stijf onder het smooken op te blasen/ men souder bequaame genoeg vinden/ daar word wat anders vereyscht/ luyden die wel leven en bevaren syn/ die niet upt dwang van opgesnapte achter-stal/maar upt kregelige moedigheyd geprikkelt werden/ die souden een Engelsman aan boord durven/ nu neemt men versope kalissen (de Vrome niet te na gesproken) om die quansuys voort te helpen/ en men helpt het heele Land vast voort: Ik mach 'er niet meer om denken; elke proef die men met soo een Brodder doed/ kost ons een kostelijk schip/ het is niet wel over te komen.

Licht-hart.

Wel waken onse Sorg-dragers noch niet op/sy kunnen immers nu wel sien dat de wagen niet recht en gaat.

Swaar-hoofd.

Ik meen dat de Vroomste Heeren verlegen zyn/ ende tot aan het hart bedroeft; sy kunnen niet als sy wel wilden/ daar syn te veel dubbeld-gangers in onsen Staat / een schadelijk onkruyd in den Hollandschen Thuyn/ en nu het leelijk verbrod is/ schuyven sy de schuld op Amsterdam: 't waar te wenschen/ dat de andere Steden naar advenant/sich soo wel gequeten hadden/ het souder soo ver niet gekomen syn. Het souden u verwonderen hoe vileyn men in vele andere Steden van onse Regenten spreekt/ wy worden van alle kanten gedreigt/ de Geneefsche bittere war-vogels/ soeken het vier van den Hemel op ons af te bidden: en weten weinig welkers Geests kinderen sy syn. Die morrende gemeentens werden wondere dingen/ van sommige twistgierige hoofden in geblasen/ die soo bot gelogen syn/ dat het hem selfs schaamt: Sos yemand

met

met reden tegen haar in leyd/ en toond dat sulx valsch is/ sy willen u met stok en vuyst-reden te lijf/ ja die maar laat blijken dat hy een Amsterdammer is/ loopt perijkel.

Licht-hart.

Ist mogelijk! wy beleven een beswaarlijken tijd/ de gemeene luyden voelen wel/ dat dese neringloosheyd haar smart/ maar weten niet op wien sy de schuld sullen leggen/ op haar eygen misdrijf/ die dunkt haar soo swaar niet.

Swaar-hoofd.

Daar weten die schijn-deugden wonderlijk haar voordeel mede te doen/ bedekken haar eygen quaad-aardige misgangen/ ende stuwen dien harsen-loosen hoop/ de Vroomsten op den hals.

Licht-hart.

Dit en wil geen goed eynd nemen/ het blijkt klaar dat de nijdigheyd/ dapper haar rol speeld onder de Heeren/ 't snoer daar de pijlen soo lang mede gebonden syn geweest/ is noch niet aan stukken/ maar het is los geworden.

Swaar-hoofd.

Voorseker is het los/de pijlen leuteren: Die oorsaak is van die ontsnoering sal wat te verantwoorden hebben/ ende het schijnd hier en is geen vast binden aan/of men sal het met een Oranje sleuyer moeten doen: Men wil per fors die vlagge van de steng sien waayen al sou het Land het onderste boven keeren: Het word dagelijks de gemeene luyden in gestampt/ dat dit het eenige middel is/ om van de lager wal te raken. De Predicanten/doen ook haar best/ 't sy heymelijk of openbaar/om dit te voeden/voornamentlijk in de andere Steden/ daar sy meerder gesags hebben. Ik sie niet/ hoe dat de Heeren/ die de Hollandsche wettige Vryheyd willen verdedigen den hoek te boven sullen komen/ hoe rechtveerdig dat haar saak ook is/ daar syn te veel wervel-draayers/die den heuyk na de wind hangen/ onder de Leden van Holland: Ik soude het voor groote wijsheyd achten/ dat de Heeren die de Hollandsche Vryheyd willen maintineren (ende mijns oordeels

het

het grootſte gelijk van de wereld hebben) de vinnige partye wat te gemoet quamen / en dat op de beſte voorwaerden / haer mogelijk te bedingen; eer 't hier uyt berſt tot droever Tragedi.

Licht-hart.

Ik loof niet dat gy in u oude dagen wild Faly-vouwen / wat kan ons de Jonge Prins helpen / laet men daer over twin-Jaren eens van praten / en zien dan of hy bequaem is om den Hollander dienſt te doen: die men quanſuys tot zijn Luytenant ſou ſtellen / is alreeds in dienſt van 't Land / en mamd genoeg aen de Hollandſche Melk-koe / laet hy 'er maer dienſt voor doen : ik meende dat gy u leven voor onſe Heeren ſoud op ſtellen / en praet gy nu ſoo;

Swaar-hoofd.

't En is geen Fali-vouwen Gerrit-buur , maer alleen mijn bedenken geopend / om ſwaerder gedreyg te hoeden : hier is al meer quaed bloed in de Stad als gy wel meend / ik hoor altemet ſulke ruwe diſcourſen / van luyden daer men 't niet van wachten ſou / dien quaſtigen hoop is ſtout / raektenſe eens aen 't hollen / daer ſou al meenigen Keerder onder de voet raken. Ik weet wel dat het namaals niet te gelooven ſal zijn / dat strijdbare volken in verlegendheyd heul hebben geſocht / aen een kleyn Jongetjen dat de luyeren noch niet ontgroeyd was : die by zijn zinnen is / weet wel dat een Held van twee-en-dertig maenden / noch alleen geen Bry-pot kan beſtormen / ik laet ſtaan yemand te helpen.

Die maar eens op kijkt / ziet wel dat men hier wat anders mede voor heeft. Geneven mag nu wel preken tegens 't knielen van Babel, etc. Wy mogen wel yverig bidden / dat God de Heere onſe Regeerders in deſe jammerlijke gelegendheyd met dubbele wijſheyd verziet.

Licht-hart:

't Is waar / bidden / ende wel te leven is nu op 't hoogſte noodig; als yeder een 't voor zijn ſtoep ſchoon maakt / dan heeſt men haaſt een ſchoone ſtraat.

Swaar-hoofd.

Yeder moet zijn selfs kennen / ende sich vernederen : het drukt my dagelijkx / dat ik in de buyten Provintien sulken ondankbaarheyd speur / sy hebben naast God 't Hollands bloed en goed dank te weten / dat sy verlost zijn uyt de Spaansche woedendheyd : in plaats van haar daar voor te erkennen / en met genegen behulpsaamheyd in dese dringende nood haar by te staan : soo doen sy haar best / om de glants van de Hollandsche vryigheyd t'ontluysteren / ende te domineren over haar duurbaar pand : en schijnen sich in hun eygen bederfste troosten / als er Holland slechts de grootste slag mag van gevoelen : Ach ! bitteren aard van Nederlanders / hoe suld gy dese ontrou (als 't te laat is) noch beklagen. Dat my noch het alderwonderlijkste van allē dunkt / is / dat verscheyde Steden ende Leden van Holland / selfs een behagen hebben in haar onteering ende bederf / sparen geen list om haar standvastige mede-leden te onder-mijnen : die Regeerders toonen datse uyt het rechte geslachte niet en zijn : maar over een wijl soo met een averechtsen draay op den Leeu geklommen : men mag al niet seggen / dat men wel denkt. Ik hoop dat den Almachtigen alle onse Regenten innerlijk sal bewegen tot eendrachtigheyd / datse een goed middel-pad mogen vinden : anders is 't al om niet wat wy by de hand vatten / 't geen den eenen maakt / word by den anderen gebroken / en Kromwel raapt de stukken.

Licht-hart.

Dat klinkt my vreemd in de ooren / 'k hoor wel datse om Holland te matteren het dus verre latē komē / en dit zien sommige Steden met goede oogen aen : 't is te bijster! men mag die vergelijken by de valsche Moeder / die Salomon oordeelde.

Swaar-hoofd.

Ik soud'er u konnen verscheyden in Holland noemen / daer Leyden de minste niet van en is / die dat gebrek onder de leden hebben : als ik u dat eens met al zijn omstand / en op wat manier sy 't aen leggen / soude verhalen / daer was een Zomerschen dag aen vast.

Licht-hart.

Als gy in die oude Historien vast raeckt / daer en is geen uyt-komen aen. Verlet ik u ook?

Swaar-hoofd.

Neen: Ik heb niet te doen/myn dingen staen stil/ soo lang als de Schepen niet mogen varen / dan valt'er voor my met uyt te rechten/ als ten achteren te teeren.

Licht-hart.

Hebt gy ons ook yets uyt Zeeland / of de vloot haest weer gereed is.

Swaar-hoofd.

Ik weet'er niet zonders van / luyden die korts van Vlissingen gekomen zyn/seggen dat het'er flaeu toe-gaet/als of'er geen Engelsche in Zee en waren.

Licht-hart.

Wel wat seyd Tromp, hoe kan die dit verdragen?

Swaar-hoofd.

Wat sal dien ouden man doen? hy mag'er eens om suchten. Meynd gy niet dat hy het spel mee moede werd? hy en weynig andere krygen vast elke reys wat om'er ooren / de rest heeft genoeg te doen om haer uyt de weeg te pakken.

Licht-hart.

Het is vreemd dat hy met de Capiteynen in Zee gaet / sy mochten my eens hebben / maer voor de tweede reys soud ik my wel wachten: hy kan immers die valjante loopers wel.

Swaar-hoofd.

Het is doch vreemd / dat hy met die vert'saegde Brodde-laars t'Zee trekt: ik weet niet wat hier schuylt: hy weet wel dat den meesten hoop niet en deugd; daer-en-boven werd hy dagelijkx van zyn vrienden gewaerschoud / dat hy met zyn kampioenen het heele Land sal weg vechten / en voor zyn selfs schand op schand laden: Daer heb ik weder een coppe van een brief / die nu korts aen hem geschreven is / daer van alles in staet: ik salse u eens langsaem voor lesen.

MYN HEER,

ONtrent ſeven weken geleden, heb ik aan u E. geſchreven; gelieft die vrymoedigheyd naar uwe E. gewoone ſacht-zinnigheyd te verſchoonen; ik hebbe des goede hoop, alſoo uwe E. ervarendheyd wel weet te ſchiften: ſoo my den yver uwen gewoonen ſachten gang wat heeft doen verby draven; ſchade baard ongeduld, ende ongeduld is baar-moeder van ſulke af-zetſels. Ik heb evenwel de tochten niet buyten waarheyds ſpoor gemend, dat uwe beleefd heyd gelieve te oordeelen. Eer ik verder ga: My is lief, dat uwe E. gezond ende behouden zijd, God zy dank: maar 't is my leed dat uwe E. op ſoodanigen wijſe zijd t'huys gekomen, u eer (ſchoon gy u beſt doet) werd gebrandmerkt: Laurier ende Zegel-palmen groeyen voor de Overwinnaars. Ik heb door een verre-kijker u ramp te gemoet gezien, ende uwe E. genoegſaam in mijn voorgaande 't ſelve geſpeld, ende naaktelijk voorſeyd, niet uyt de flikkering van 's Hemels geſtarnte: maar uyt de tintelende karbonkels, ende glimmende puyſten uwer Scheeps-voogden, dat een groot deel der ſelver eerlooſe glippers waren; ende u onmogelijk met dien hoop u voornemen te volvoeren, als nu tot onſe groote droefheyd ende 's Lands bederf blijkt: 't geeft my meer als wonder, dat gy u eer ende 's Lands reputatie, ja, 't gantſche welvaren ſoo derfd wagen, gy moet veeg zijn, het dunkt my anders onmogelijk dat uwe E. met een party ſulke Land ſnoevers, dien ſtouten vyand derfd tegen gaan: Daar hebt gy weder op een nieu de proef gehad, hoe ſcharrebier ſich op den tap beterd: al weer aan als een Soldaat, met dat ſelfde geſelſchap, als gy doch dood weſen wild, ende 't Land onder *Kromwels* geweld helpen. Het ſchijnt dat u E. de gedreygde elenden niet gaarne ſoud beleven: verſchoond mijn drift, wie kan ſonder ontſteltenis dit werk verhalen? God weet hoe my dit nevens andere lief-hebbers ſmart, ik heb nooyt deſe vermaarde Koop-ſtad ſoo in ſwijm gezien, als door deſen ſlag: Het geld onſe Kroon-draagſter meeſt, Kelders, Pak-huyſen, en Zolders leggen leeg, de holle vlotten verſtaren, om datſe haar gewoonlijke laſten miſſen. Den nooyt ſwigtigen *Batavier* moet de ſnerpende hoon lijden, dat een party op-geraapte en gepreſte Ey-

landers braverẽ voor hare ſtrandẽ, en hunne ſtroomẽ ſtoppẽ, daar by na een eeuw lang, de wereld hare rijkdommẽ heeft na toe doẽ voerẽ.

Onſe zandige Zee-heuvelen ſtaan en treuren, datſe de rijke laſt-dragers in haar aanzien, door dwang zien om-wenden na de krijt-bergen. Geen Cæzars hebben ons de voet op den nek konnen zetten, nu doen 't ons een op-geworpen hoop: deſe ſmet moet met bloed af-gewaſſchen werden, al ſoud'er al blijven, liever ſonder Land als ſonder eer.

Die eenigſints de Nederlandſche Hiſtorien geleſen hebben, ſullen bekennen, dat de miſachting de grond-ſteen is geweeſt van onſe vaſtigheyd: *Koning Philips* meynde, de *Staten* waren genoeg ontzeenuwd, ende ſtonden als hy maar wilde, om t'ſeffens overſtolpt te werden, belaſte *Parma* met de meeſte macht in *Vrankrijk* te trekken, om den wettigen *Koning* te ſchoppen, ende den *Hartog van Guize*, of yemand zijnder welgevallige de Kroon op 't hoofd te ſtellen, om langs dien weg te klimmen tot het opper-gebied van Chriſtenrijk: Om uwe E. niet moeylijk te vallen met veel bewijſens, ſoo ſal dit eene verhaal genoeg zijn: Den *Koning Hendrik de IV.* ten weer wil van 't Spaans geweld, geklommen op den *Franſchen Zetel*, taakte met eenen *Zuniga Ambaſſadeur van Spangnien* in harde woorden: den *Spaignaard* verweet den *Koning*, *dat hy de Hollanders* (*zijnde Ketters ende Rebellen van zijn Meeſter*) *toegedaan was, haar toeſchikkende voorraad van Oorloge*, &c. daar op antwoorde den *Franſchen Hendrik* onder andere, *of gy de Hollanderen met den hatelijken naam van Wederſpannigen vermaakt, ſy zijn 't niet: dat moogd gy Spaignaarden uwer onbeheynde Staat-zucht wijten: dat, terwijl gy in den droom der Franſche heerſchappye zijnde, alle uwe krachten op ons ſocht te baren: ſy de handen ruym gekregen hebben, om hunne grenſen uyt te breyden, hunne ſlippen t'ſamen te laſſchen, en de zaken ſulkx op te Hemelen, datſe tot form van wettige Regeering geraakt zijn*, &c. Of nu dit heerlijk gebou, dat met bloed, goed, ende dapperheyd onſer Voor-ouderen, tot verwondering der grootſte Chriſten Vorſten, tot ſulken aanzien is geſtegen niet merkelijk aan 't zakken is, door dien wy onſen ſchadelijken Vyand mede niet en hebben geeſtimeerd laat ik uwe E. oordeelen. Soo wy dat bouvallige werk niet met alle macht onder-ſtutten, ende Werk-baſen gebruy-

ken

ken die bequaam zijn, om 't op de oude rooying te vijzelen, wy zijn den Koophandel quijt, eer 't aan-ſtaende Jaer van vier-en-vijftig ten eynde is. Nu zien wy voor onſe oogen hoe dat een Land, dat niemand pleegt ontzien, in korten tijd door wanordre vervallen kan. De gaſten daer wy tegens te doen hebben, behartigen 't werk, ſy weten ſoo 't haar qualijk ging, het licht halſen ſou koſten, brengen tot dien eynde alles by wat mogelijk is, zetten de Negotie aen een kant, om de ſelve met drie-dubbelde woeker daar na binnen te halen. Wy daar-en-tegen gebruyken een partye luyden, die haar op winkelhaak noch water pas verſtaan maar na verloop van hun beſtek, met gelade ſtok-beurſen na huys keeren. Aan d' andere zijde leggen de Provintien over hoop, ende konnen niet eens werden, d' een leyd het op vrede aan, d' ander wil'er nie toe verſtaen, de derde wil een hoofd hebben, eer hy yets wil vaſt ſtellen: ſoo hobbeld men het gemeyne Schip vaſt in de grond.

Kromwel met zijn vertrouwelingen verzuymen geen tijd, wachten na geen reſolutien als men hier doet, daar dikwijls veel nuts door weer-houden werd: ſy ſullen eerſt daegs met veertig a vijftig kloeke bemande Schepen (boven het groot getal dat ons alreeds dwingd) komen af-zakken: tot Londen ſtaan weer dertig a veertig nieuwe Fregatten op ſtapel: Hennip, Teer, ende alle andere noodigheden, zijn'er op 't gerucht van hooge prijſen met ſulken meenigte gebracht, dat het daer ſoo goede, ja beter koop is als hier; alles gaet 'er met ſoo goede ordre toe, ende ſulke promte betalingen, dat de vriend die 't my verhaelde, ſich niet genoeg had konnen verwonderen. Het is yets vreemds dat 'er Provintien en Steden zijn, die nu in deſe ongelegen tijd, daer men nu de handen ſoo vol heeft, ſoo ernſtig op een hooft dringen, dat ſoo veel voeten in de aarde heeft; wie ſoud men het Gouverne ſonder aenſtoot op-dragen, verſcheyden ſouden verſtaen dat ſy 't meriteerden, den eenen uyt geboortens recht, d' ander om bequaemheyd, &c. Laten deſe yveraers eens haar oogen ſlaen op Vrieſland, daer is immers een hoofd, die ook wel toond dat hy het hoofd is, de wijle alles van zijn hand vliegd, alſoo die kuypige Griet of grijp-luy om haar holle Staet-ſucht te voeden, ende aen 't grabbelen te raken, hem in alles ten dienſt ſtaen: iſſer

wel onordentelijker Regeering, schandelijker Equipagie, ende grooter Lands-dievery als daer?selfs gebooren *Vriesen* versoejend tot den Afgrond. God weet wat zijn *Genade* voor heeft, met het daer soo in 't wild te laten loopen. Ik hoop dat den Almachtigen *Holland* sal bewaren voor alle lägen en listen, &c.

Heer Admiraal hier is raed op raad noodig, men verwacht hier binnen vier a ses weken wel honderd Schepen, soo uyt de *Straat, Spangnen, Portugaal, Vrankrijk* ende andere quartieren, wie weet hoe veel miljoenen die selve waerdig zijn? na alle apparentie (soo God het niet merkelijk verziet) die raken meest weg, daer en boven ook de rijke Oost-Indische Schepen: Waer sullen wy nu de macht van daen halen, om de Engelsche (die vast dag op dag aen groejen) het hoofd te bieden? de schrik komt in ons volk, ende wat onse meeste Capiteynen voor Krijgs-luyden zijn, heb ik in mijn voorgaende largo bewesen, hoe wel het uwe E. niet schijnd te gelooven: wasser maer een galg vol, ik sou seggen hangtse tot een exempel: maer het getal is te groot, zaktse en tastse in haer dief-zak: verhoogd u trouste en braefste Bazen, yeder na zijn waerde. Men behoorde af te kondigen, dat voortaen Capiteyns ende Luytenantschappen te verdienen souden staen, datter niet meer Neefjens ende andere op-snappers aen te pas sullen komen, maer lief-hebbers, die 't leven voor 't Vaderland ten besten hebben, en in der daed bequaem zijn om hard-vochtige proeven uyt te staen: die een laeg onder musquet-schoot wachten derven, ende dan met swellende moed aen boord, zonder twijfel (hoe fors een Engelsman is) hy sal swichten. Wy hebben noch wel sulke Hanen, die der haer kam voor wagen souden, men men moestse verzoeken, ende niet een deel truggelaers aennemen (die het soo schandig laten leggen) als men nu een wijl herwaerds gedaen heeft. Soo die achter-gebleven Capiteynen, malkanderen hadden getrouwelijk by gestaen, sy souden den Vyand een bloedige victori hebben aen gerekend: maer soo schelms als sommige haer Schepen verlaten hebben, is by geen volkeren te verantwoorden. Luyden van geen kleyn oordeel konnen u niet verschoonen van dese nederlaeg, sy seggen dat uwe E door averechtsche barmhertigheyd geen behoorlijk ontsag hebt, over die vereelde quanten, welke volgens de strenge

Krijgs-tucht moesten gehavend werden. Het is ook vreemd, dat men het volk die maar seggen datse gequetst zijn, so licht laet t'huys komen, hier zijnde kan men der weynig aen zien, voor desen plegtmen soo een kleyn quetsuur voor een eerteyken te rekenen, ende even fris, ja moediger den vyand onder de oogen te zien, nu kruyptmen in een Gasthuys schuyl (ik spreek niet van de sware gequetsten) onse Scheep ende Krijgs-volkeren zijn door de dartele wulpsheden haarder hoofd-luyden, van alle krijgs-plicht afgewend, zijn leuy en makkelijk geworden: Die dienst van dien ongeschaefden hoop wil trekken, moet met deftige forsheyd haer voor treden, ende niet met malle gemeensaemheyd, ende dan weer op een bot met ontijdig vloeken, als een deel van onse nat-gierige Capiteynen gewoon zijn die ookt ontzien werden als molijke in de karse-boomen: heel anders was 't in den ouden tijd: uwe E. Voor zaten rechten met een deel hompel de pompe, daer het meesten deel maer eenen arm, of been meer te verliesen hadden, ende den huyd door-kerfd als braedvis, wonder uyt; sou doe een Capiteyn zijn Schip hebben op gegeven als sy nu doen, hy en zijn volk souder haer liever aen flenters hebben laten beuken. Onsen ouden Roem (die nu soo verflenst) is door de eerste beginners van onse vryigheyd, met yver ende onwrikkelijke standvastigheyd verkregen: soo 't ooyt tijd was; soo is 't nu, dat de oude Helden-aard van 't rak gelicht werd. Wat mogen de *Italiaansche* mogendheden denken, daer wy altijds soo hoog in top gestaen hebben. Hier moet remedie geschaft werden, of wy sullen van al de wereld (die ons plegt te estimeren) op 't verachtelijkst met hand-geklap uyt gejoud werden, dat noch meenig stout *Batavier* 't leven sal kosten, die niet konnende verdragen sulk bijtend verwijt, hem tegens de uyt-lachers sal schrap stellen. Willen wy het niet anders behartigen als tot noch toe, ende het soo door gewoonelijke *Admiraliteytsche* sammelen uyt voeren, laten wy het dan vry geven: met recht mach men die Collegien by de Boeren recht-banken vergelijken, daer zien de wel-booren mannen op haer *Secretarissen*, soo als het die verstaen soo verstaen sy 't ook. Wat zijn hier binnen een Jaer tijds misslagen begaen, lieve God! hoe kan ook een zaak verbrod werden? het werk is soo verward, dat, al quamender geoeffende

de

de Redders, ik nauwelijkx zie hoe 't t'ontknoopen is. Evenwel ik beken't, men moet handen aen de Riemen ſlaen, eer wy verder drijven. Hier moet macht, trou, kennis, ende yver in 't gareel geſpannen werden, en dat ook dadelijd; want komt'er een verloop onder de de Koopluyden, ſoo is 't gantſch gedaen: ik weet wel ſy verhuyſen ongaren, ſullen liever vry veel geven, als ſy merken dat het behartigd werd, maer ſoo ſy zien dat het hier op den ouden voet blijft gaen, gy ſultſe zien op-kramen, den eenen voor, den anderen na, even als tot *Antwerpen* gebeurd is, dat God verhoede: den brand die men in 't begin met weynig waters had konnen bluſchen, daer moeten wy nu met alle man aen, yeder na dat hy bequaem is. Hoe moeten nu die gene ſtaen kijken, die dit werk niet geacht hebben, ſoo ſy van ſchaemte niet rood worden, ſoo zijnſe in de wol geverſd.

Men ſeyd hier ſterk dat de twee Goud-ſchepen, toe behoorende de *Zweden*, by de Engelſche verleeden jaer genomen, vry en vrank ontſlagen zijn, ende dat de *Sweedſche Koningin* ons naeu geſchut wil laten volgen, waer wil dit heen? en wie weet wat ons te Lande werd gebrouwen; wat zijn wy door miſachting of zorgeloosheyd in een bedroefd parket geraekt. Met recht ſeggen de wijſen, dat het meerder konſt is te bewaren dan te winnen. Onſe oude Regenten plegten over al kundſchap van te hebben, waer hem yemand repte ſy hadden oog in 't zeyl, ſelfs uyt het kabinet van den *Spaanſchen Koning*, hoe dicht het ook was, kregen ſy lucht, 't is waer dat het dien ontrouwen Klerk met een bitteren dood bekocht, werdende met vier paerden van een gerukt, dit blad is nu ſoo om-geſlagen, dat al de wereld onſe geheymſte voornemens weet, ende wy ſlapen als of ons niemand konde deeren, ik wil my ſterk maken, ſoo al onſe meyneedige Klerken over haer ontrou ſouden getracteerd werden, als dien *Spainnaard*, dat al de Koets-paerden die in den *Haag* zijn, het op eenen dag niet af mochten: dit alleen (dat ſoo important is) toond genoeg hoe dat onſe Regeering is verloopen. In ons Land is ſoo veel te verſtellen, dat men by na niet en weet, van wat kant men eerſt ſal beginnen: Dat dien ouden zorg-drager, die 't Land op zijn ſchouderen droeg, en voor loon zijn grijſen kop moeſt miſſen, nu eens op ſag! God weet of zijn wraek-vierſchaer nu niet geſpannen is. Den *Koning*

Iacobus

Iacobus by ſommige Pilaar-bijters voor heylig aan-gebeden ; en in der daad een ſmulligen weet-niet, was mede een groote oorzaak van des mans ondergang , &c. ik en derf hier niet verder in treden, geef uwe E. 't gevolg te denken. Sederd dat de *Staten van Holland* die trak kregen, is de fleur van de Regeering allengsjens bezwalkt, want doen quamen in haar Ed. Mogende Vergaderinge, tot plaats-vulling van de wettige gebodſte Heeren, veel onbeſnoeyde dwars-drijvers , daar noch in vele Steden 't zaad van over gebleven is : ende de Generaliteyt heeft in dat troebel water ook een goede zoo , uyt den Hollandſchen Vyver getogen tot 's Lands groote nadeel, ſy hadden 't net nu laatſt al wederom ree, ende den jongen Viſſcher aan den lijn , &c. My is bericht datter tuſſchen uwe E. ende *Witte Wittenſz.* onlult is, dat veel quaads ſoude gedaan hebben, ik en kan het niet wel gelooven, evenwel het konde zijn datter yets aan is, uwe E. weet het beſt, die wond diend voor al geheeld, 't en is nu geen tijd, dat tweedragt onder de Gebieders van de Vloot plaats hebbe, in tegendeel rechtſchapen eenigheyd, Broederlijke liefde, ende een vaſt verbond van malkanderen by te ſtaan, volgens 't voorbeeld onſer dappere Krijgs-vaderen. Mijnen byzonderen vriend, dit is mijn verzoek voor 't laatſt, dat uwe E. de *Heeren Staten* vry-moedig voor houd wat uwe E. ontbreekt, 't ſy van andere Capiteynen, Schepen, Geſchut, Volk, ende al wat u E. dunkt dat den nood vereyſcht, en ſoo der ook yemand van de Hoofden mochten zijn, daar 't volk met een tegenzin in genomen is, geeft het reſoluyt te kennen, ende ſoo men u geen gehoor en geeft, proteſteert voor God ende de werelt, ende laat u voorſlag wel degelijk te boek ſtellẽ, op dat men u daar na de ſchult niet geve. Ik hebbe in mijn voorgaande, ernſtelijk verſocht, dat uwe E. doch uyt-geleſen Capiteynen ſoudet gebruyken, om op u te paſſen, bidde het ſelvige noch, aan u perſoon is veel gelegen. Hier zijn vrienden die verſtaan, dat men u ſo niet en behoorde te wagen, en dat uwe E. ſonder ſulke perijkelen uyt te ſtaan, 't Land grooter dienſt ſoude doen als met al dit gevaar : Haar ſuſtenue is, dat uwe E. een ſnedig vaartuyg (dat by ſtilte dertig a veertig riemen konde gebruyken) moeſt hebben, daar de Juſtitie achter aan geſchilderd, om ſoo rond om de Vloot te ſwerven, ende op alles ordre te ſtellen, waar yemand van de Capiteynen ſich niet wel en queet, rukken hem uyt

het Schip, ende belasten den Lieutenant het beter te maken, ofte dat het met hem ook galgen sou; sy weten, als uwe E. in actie zijd, dat het dan onmogelijk is, dat uwe E. op haar doen kond acht slaan. Yeder, als hy u met het Jacht sag aan komen, soud'er voor vervaard zijn, als voor de Roo-roe, ende al quaamt uwe E. niet, de vrees van dat uwe E. soud konnen komen, soude haar doen op-passen, op u Schip moest een valjanten baas zijn, die in u af-wesen u persoon representeerde, legt dit eens met u hoofden over, &c. Mijn Heer ik en mag u geduld niet meer vergen, alsoo uwe E. wat anders te doen hebt, wy sullen 't uyt stellen tot bequamer gelegendheyd, en besluytend met de woorden van den *Muyder Drost*, daar hy in 't seste boek van de Nederlandsche Historien aldus spreekt, die wel waardig zijn om van al onse Regenten gelesen te werden. *Onse Voor ouderen hebben 't loon hun'er verdiensten niet genoten, 't zy mits te vroeg een over lijden, of by gebrek van volharden in de goede zake, of door ondankbaarheyd of onmacht van anderen, om alles behoorlijk t'erkennen :* maar selfs *de stichters van de grootheyd der Roomsche en andere Heerschappyen, hebben geen of kleyn deel aan de weelde der selve gehad, en hun bloed vergooten voor nazaten, die gemakkelijk in sulk een, als geerfde mogendheyd vallende, naauwelijkx yet anders daar af eygenden dan 't misbruyk, en den oorlof van alle bedenkbare dertelheden, moedwil, en wulpsheyd te plegen. Welke overdaad en zede-schennis dat onder ons nimmer plaats grijpe, voortaan de Goddelijke voorzienigheyd wel vieriglijk te bidden staat.* Ach! ware woorden, wat dunkt u Heer? hebben misbruyk, dertelheyd, moedwil, zede-schennis, ende meer tastelijke ondeugden niet merkelijk hier plaats, daar wel ernstelijk den barmhertigen God nu om te bidden staat, dat zijne goedheyd de selve van ons wil nemen, ende ons niet tracteeren na verdiensten, maar een genadige uytkomst verleenen. Den grooten Bewaarder wil uwe E. nevens andere vroome Helden moedigen en bewaren, ende u voornemen doen gelukken, tot troost van de rechtschapen Patriotten, ende Vrede der gantsche Christenheyd.

Uwe E. Dienstbaren Vriend, N. gebooren Hollander ende lief-hebber van 't Vaderland.

In Amsterdam, den langsten dag van 't Iaar 1653.

Ik hoor daar zijn vier Heeren na *Londen*, wel wat mogen wy beginnen, ik loof niet dat uwe E. die bezending aan-staat, mijn gevoelen

len is , dat men haar met een compliment ſal uyt-lachen. Het is 't vreemſte ding van de wereld, dat den Hollander die voor ſoo eunjer vermaard is, hem ſoo laat berechten, of daar moet wat anders ſchuylen. Gedenkt'er my by, den Engelſman, en ſal geen vrede met ons maken, ſoo lange hem zijne gewaande Hemelſche in-blazingen kittelen, dat hy als een Hemels Inſtrument gebruykt werd, om ons te kaſtigeeren, welke gedachten ſterk gevoed werden door deſe zijne beginſelen. Hy ſal onſe mannen zoeken op te houden, ende met Engelſche ſchijn-heyligheyd proteſteeren, dat hy een vyand is van't bloed-ſtorten, beveſtigent met op zijn borſt te kloppen, ende de oogen na den Hemel: evenwel als *Ian Traſi* hier ageerde, die wiſt met zijn Puriteynſche fleeminge, ſelfs vele van onſe Heeren aan't knikken te helpen: maar datſe een Wolf by de ooren gehad hebben meyn ik dat ſy nu niet ontkennen ſouden. Ik weet van goeder hand, dat de Engelſche anders geen giſſing maken, als binnen twee Jaaren tijds, ons onder hun dwang te hebben: God bewaar ons voor die bloed-dorſtige geeſt-drijvers, &c.

Dien ſchrijver verſtaet/en ſeyd het wel duydelijk/ſo Tromp yets uyt ſal rechten datter andere Capiteynen moeten geſteld werden/ 't is al over lang geſeyd/ onſe oude Baſen ſullen 't hem niet doen. Dit is een van de merkelijkſte ſtraffen die ons dringen/dat de Heeren Staten hier geen andere ordre op ſtellen: ik ſouder niet een verſchoonen / al had hy noch ſulke groote vrienden: een ſchelm is een ſchelm/al was de Prins zijn broer: ik ſeg u Gerrit Buur, dit kan my ſoo ontſtellen / dat het huys my te naeu word. En ſoo Tromp hier in verzuymd zijn beſt te doen/ hy is niet te verſchoonen / van mede oorzaek van 's Lands ondergang.

Licht-hart.

Wel hoe roept gy dus luyd? de luyden blijven voor de deur ſtaen/ en meenen dat wy kijven.

Swaar-hoofd.

Soude ik niet roepen/ik wou wel ſchreeuwen datſe het in den Haag hoorden.

Licht-hart.

Schrijft liever een brief aan de Staten/ ende ſegt daar u meyning in.

Swaar-hoofd.

Wat soude het helpen; het schort haar niet aan het weten/ maar aan het uyt voeren.

Licht-hart.

Hoe komt gy aan sulke brieven/gy moet al een goed vriend hebben/diese u toeschikt/laat ikse eens by my selfs lesen/daar staat doch al vry wat van alles in/ wat baat het als men het niet wil behartigen: Het is te bedroeft dat wy daar soo achter leggen/ ik beklaag de Koopluy in myn hart/het drukt onse Stad/ als dien Lief-hebber aan Tromp geschreven heeft/ meest. My dunkt daar was noch wel kans/ om den Engelsman hier van daan te drijven/ dat hem sou denken dat hem de wereld te naau was: Maar daar moest/ als gy segt/ een andere wijs op gesteld werden: Men singt noch al het oude deuntjen/ soo dat ik vertrou dat het op een Vrede uyt loopen sal. Wat is u gevoelen?

Swaar-hoofd.

Soo onse Heeren gesamentlijk met malkanderen eens waren/ ende luyden wilden gebruyken die grondig het Werk verstonden en behartigen/ met Gods hulp daar en was noch geen kreuk/ hoewel het mes op de keel staat. Het schort hier voornamentlijk aan Volk/dat en is met het ordinare werven niet te krijgen/ de bequaamste vechters (die der wat anders souden achter geven / als een deel schorremor / als wy nu een wijl herwaarts op getrommeld hebben) willen noch niet van de wal: Daar most men gaauwe/ by den Volke van elke Land-streek/ aangename luyden toe gebruyken/om die Zee-hanen/ s'Lands nood/ en haar bederf/ met een gladde tonge in te boesemen/ ende haar als heymelijk verwijten/ hoe dat haar dapperheyd nu dus veraard was? Ende vragen? of sy wel wisten/ dat al de wereld haar geen kleyne schuld sou geven/ dat sy/ soo met koelen moede/ het Bloed-erf/ daar haar Vaders en Groot-vaders soo vromelijk het leven voor gewaagd hadden/ souden sien verlooren gaan/ en wijf en kinders langs den dijk sien jagen etc. en dan daar voorts op/ dat men haren dienst voor eene tocht slechts versocht/ op een

mild

mild dag-loon van vijfen twintig stuivers yder man: Soo men die gedoofde gemoederen/met een hart-rakende vuirige aanspraak ontfonkte/gy soudse in moed sien overwellen: En dan die grage vechters versien met dappere Hop-luyden/ die sonder kruyt te spillen/ de Engelsche aan boord klampten/ ik souder niet aan twijffelen/ of wy souden haast lucht hebben.

Die den aard onser Lansluyden kend / weten wel datse noode het jok van dienst-baarheyd om den hals hebben; sien derhalven dwars tegen 't werven aan / daar men wel degelijk syn Vryheyd verpand/ en geen ontslaging/ dan ten welgevalle der Gemachtigden/ heeft te hopen: Daar-en-boven/ sijn 't geen oorlogs luy/ of de nood moet aan de man; om nu dese/ die wy noch by duysenden in t' Land hebben/ den Engelsman eens op 't lijf te hitsen/ moest men wijsheyd gebruyken. Wat de Vrede belangt; dat gaat myn verstand te boven/ den brief-schrijver heeft 'er geen lucht op/ alsoo hem dunkt dat de Engelsche ons sullen verschalken: Aen d' ander sijde/ de gemeyne luyden in 't generaal/ hellen na een Gouverneur/ ende dien volgende niet naar de pays. My dunkt/ soo de Heeren Staten niet hebben geweten/ hoe dat sy met Kromwel stonden/ eer de Ambassadeurs derwaards zijn gezonden/ het ons slecht sal bekomen: Wat sal men seggen? Het werk schijnd te leupen op die uytkomst. Het en staat my niet aan/ dat de Engelsche soo machtig met Equiperen voort varen/ en wy dus slaauwen.

Licht-hart.

Dat was de rechte slag/ dat men het volk soo voor een tocht aan nam/ kort ende scharp/ ik kan wel verstaan dat sy sulks veel liever souden doen: Men moest dit dadelijk in 't werk stellen/ en vallen met alle man t'scheep/ en komen der so met honderd en vijftig seylen by/ wel gemand en yder schip versien met een braaf Capiteyn: Die weg in/ ik hou moed.

Swaar-hoofd.

Ik sou noch vijftig of t' sestig sleupten belasten uyt te komen/ gy sound u verwonderen/ wat een gedreygd secours vermag: Die syn vyand aan 't slaauwen krijgt/ heeft hem weg/

en als onse gasten aan boord dorsten/ als noodsakelijk wesen moet/ willen wy den Engelsman hier van de wal helpen. Dan soud gy eerst sien/ wat het geprezeste volk in haar schild voerd: t'en is geen wonder datse haar nu stout op geven/ sy weten noch niet wat vechten is/leggen van veers met avantaasje op ons en kanonneren/ en soo eenige verlaten schepen weg nemen/ daar de meeste Capiteynen van vervaartheyd/ niet tegens een vyands schip derven aansien/ dat is maar spelen gaan: Maar als sy die hand-granaten/ pistool-koegels(en sabels om haar ooren kregen/ en karels te gemoet mosten/ die 't vuur uyt de oogen blonk/ dat sou wat anders te seggen syn.

Licht-hart.

Soo ouwe knecht/ gaet'er soo me deur/ dat doet my noch goed; maar soo vijf en twintig stuvers daags uyt te loven dat sou geld kosten; men seyd de spaar-pot is alreede leeg.

Swaar hoofd.

Is't niet beter/ wat meer gelds voor een korte poos besteed/ daar na menschelijk oordeel ons behoud aan hangd/ als langsamer alles geconsumeerd/ en wy tot slaven? Daar moet ordre gesteld werden terwijl wy 't noch hebben; ik wil wel geven/ als 't maar nut doet. Ik sal u eens verhalen wat de Romeynen deden/ doen de Keyser Nero haar schatten had berooft: Daar word van hem geseyd/dat hy dertien honderd vijf en t'seventig tonnen gouds/uit de gemeene schat-kamer/ aan een opsnappigen vuylen hoop/ had weg geschonken: Galba in syn plaats Keyser geworden synde/ belaste / dat men van de gene die oorsaken waren van de gebrekelijkheyd der schatten/ nu wederom de selfde schatten souden gaan halen/ latende by een ygelijk der selver/ alleenlijk het tiende deel van hare vereeringen/ met de welke sy begift waren geweest etc. Dat men hier te lande ook eens de ronde dee / by die genen/ die 't Land of de Gemeynte/ by tonnen vol hebben ontrokken/ en laten haar ook maar de tiende part / sou het nu niet wel te pas komen? Dat ik wat te seggen had/ ik sou hier al na luysteren; men soude groot geld vergaderen / sonder

dat

dat men die grijpers ongelijk dee/ want sy besitten groote schatten van 't gemeen/ en laat men 't haar houden/ sy sullen door verloop des tijds/ den nakomer wijs maken/ dat het haer eygen is.

Licht-hart.

Die vond is goet/ ik wou dat het al in 't werk gesteld was. Daar is al meer swarigheyd/ het mankeerd ons ook aan geschut/ de twee schepen met schut syn weg/ als wy weten/ en het metale schut soo te wagen/ is wat te kostelijk;

Swaar-hoofd.

Wat sullen wy doen/ men moet van de nood een deuchd maken/ het geschut is in 't Land/ om t' Land te bewaren; soo 't oopt dienst heeft gedaan/ of kunnen doen/ nu leit het der by/ men moet'er goede bewaarders by setten/ en nemen de ijsere Capiteynen van de schepen/ en settender metale in de plaats: metaal/ by metaal/ siet of wy ons die koop ontdanken sullen.

Licht-hart.

Al weer gewonnen/ dat behaagd my ook wel/ ik zie wel hier is noch voorraad/ als de Provincien malkanderen verstonden/ en gesamentlijk haar best deden; wy hebben 't wel eer van de lager wal gelept.

Swaar-hoofd.

Soo de Heeren Staten van de buyten Provincien en sommige Leden van Holland/ halstarrig en onverfettelijk blyvē/ in dese verlegentheyd/ soo mogen wy de selve wel te gemoed voeren/ de woorden van haer Grootvaders Raedsman/ dien wijsen Elbertus Leonius daer hy aldus tegens haar sprak.

Uyt het vertoog dat u ter hand gesteld is, mijn Heeren, kan u blijken, hoe 't Nederduytsch geslacht nooyt in gelijken last, nooyt de *Staten* beroepen waren tot raadslag van sulken gewicht, als de jegenwoordige. Gy vind u hier niet om een nieuwe Lands-heer in te huldigen, &c. maar de deerlijke gesteltenis der dingen, de zorgen en gevaarlijkheden van eenen langen tijd, hebben u altans ter zameninge gevorderd. Men ziet het Land verstoord, verdrukt, verdorven van den *Spaingnaard* (nu Engelsman) en noch geen eynd van aanvechting. Op't uyterst komt het aan; op behoudenis van hals, Have,

Vrou-

Vrouwen, Kinderen, den gantschen Staat, voor moord, roof, hoon, eeuwige slavernie en ondergang. By de strot heeft ons dit ével, onmogelijk t'ontworstelen, soo men voort vaard in dese verwarrenis, elk sonder hooger dan zijn eygen kop te kennen, sonder af te staan van onderling twisten en dwars-drijven, sonder veerdige scheutigheyd der schatting-penningen, daar 't gevaar ons is manende. Dan indien gy op de voorzienigheyd, deugd, en dapperheyd der welke, alle oogen der Landzaten wachten, na de handen der welke soo meenig duysend zielen zien, die haar heel daar in vertroud hebben, u met ernst en yver wild quijten tot betoog van 't hart, dat elk den Vaderlande schuldig is, de deur staat noch open, om niet alleen onse benaeude Landsluyden en Bondgenooten onderstand te doen: maar om by wegen van wel geregelde wapenen de smart onser wonden met een zalige peys te zalven. Dees kan ons niet ontstaan, soo den Vyand ons bestandig speurd in eendracht, zin, en moed, om geene middelen (die ons God verleend heeft) te sparen, in 't beschermen onser lichamen, goederen, en vrydommen. Slappen wy daar-en-tegen, of geven wy yetwes toe daar angst uyt te spellen zy, dat sal hem de borst op-blasen, onse reeden tot onreeden maken, onse qualen ongeneeslijk. d' Al-oudheyd verstond haar stuk. Die na vryheyd joken, dienen dan eerst van vrede te dadingen, als sy 's Vyands heyr overwonnen, of hunne krachten tegens de zijne vereffend hebben. Want hoedanig een eynd elk van Oorlogen maakt, soodanig een peys sal hem gebeuren, &c.

Hier ziet gy/ wat een ernst de vroomste Luy gebruykt hebben/ om den twist te smooren; en yeder tot zijn plicht te manen; evenwel 't en kon niet helpen/ men krakkeelde tot dat het meeste Land weg was/ als de Histoorien uyt wijsen.

Licht-hart.

Die woorden passen te wonder op onsen tijd; ik hope onse Heeren sullen 't soo wijd niet laten komen.

Ik sou noch wel yets willen vragen / maar het is etens tijd/ wy willen 't uyt stellen. Ik dank u voor u verhaal ende geselschap.

Swaar-hoofd.

Als wy by malkander syn/ daar loopt een uur ofte twee deur eer men 't weet. Goede nacht Gerrit Buur.

E Y N D E.